

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

UUSIMAA-OHJELMAN 2022–2025 TYÖOHJELMA JA OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Uudenmaan liiton julkaisu B 63 – 2021
ISBN 978-952-448-553-1
ISSN 2341-8893

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi
uudenmaanliitto.fi • [@Uudenmaanliitto](https://www.instagram.com/Uudenmaanliitto)

Sisällys

1.	Maakuntaohjelman viitekehys.....	6
2.	Uusimaa-ohjelman 2022–2025 sisältö.....	8
2.1	Toimintaympäristö	8
2.2	Uudenmaan keskeiset toimijat ja eurooppalaiset vertailualueet	10
2.3	Uudenmaan tulevaisuus	12
2.4	Ohjelman tavoitteet.....	13
2.5	Ohjelman toteuttaminen ja seuranta	14
3.	Vuorovaikutus, osallistuminen ja viestintä	15
4.	Vaikutusten arviointi	16
5.	Aikataulu ja valmistelun organisointi.....	17
5.1	Ohjelman valmistelun organisointi.....	18

Kuvailulehti

Julkaisun nimi

Uusimaa-ohjelman 2022–2025 työohjelma ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Julkaisija

Uudenmaan liitto

Raportin laatija

Uudenmaan liitto

Julkaisusarjan nimi ja sarjanumero

Uudenmaan liiton julkaisuja B 63

Julkaisuvuosi

1/2021

ISBN

978-952-448-553-1

ISSN

2341-8893

Kieli

suomi

Sivuja

18

Tiivistelmä

Uusimaa-ohjelman 2022–2025 työohjelma ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää maakuntaohjelman laadinnan viitekehyksen ja sisällön pääpiirteet, kuvauksen vaikutusten arvioinnista sekä aikataulusta ja valmistelun organisoinnista.

Ohjelma laaditaan alueiden kehittämisen lainsäädäntöä ja työ- ja elinkeinoministeriön ohjeita noudattaen ja se valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä. Uusimaa-ohjelma 2022–2025 on kokoava ohjelma, jonka valmistelussa huomioidaan niin globaalin ja EU-tason kuin kansallisen, maakunta- ja kuntatasonkin keskeiset kehittämislinjaukset ja strategiat. Ohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien ja muiden Uudenmaan keskeisten kehittämistoimijoiden, kuten koulutus- ja tutkimuslaitosten, järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Uusimaa-ohjelma 2022–2025 laaditaan siten, että se sisältää toimintaympäristön kuvauksen, keskeisten toimijoiden ja eurooppalaisten vertailualueiden tunnistamisen sekä pitkän ajan tulevaisuuden kehityskulkujen huomioimisen. Ohjelman tavoitteet koskevat alustavasti hyvinvointia, taloutta ja kilpailukykyä sekä ympäristöä ja yhdyskuntarakennetta ja ne määritellään tarkemmin yhdessä osallisten kanssa laadintaprosessin aikana. Ohjelmaa tullaan toteuttamaan erilaisilla rahoitusohjelmilla ja toteutumista seurataan vaikuttavuutta kuvaavilla mittareilla, jotka määritellään ohjelmassa tarkemmin.

Maakuntaohjelman ympäristövaikutukset arvioidaan ja sukupuolinäkökulma huomioidaan ohjelman kanssa samanaikaisesti laadittavassa ympäristöselostuksessa. Yleisöllä on mahdollisuus antaa palautetta ohjelmasta sekä ympäristöselostuksesta koko laadintaprosessin ajan Uudenmaan liiton toimistoon. Lisätietoja Uusimaa-ohjelman 2022–2025 valmistelusta antaa erityisasiantuntija Rosa Tuomi ja ympäristöselostuksesta ympäristöasiantuntija Tanja Lamminmäki.

Asiasanat

Maakuntaohjelma, Uusimaa-ohjelma, aluekehittäminen, Uusimaa

Huomautuksia

Julkaisu löytyy verkkosivuilta osoitteesta www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Presentationssblad

Publikation

Uusimaa-ohjelman 2022–2025 työohjelma ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma
(Nylandsprogrammets 2022–2025 arbetsprogram jämte program för deltagande och bedömning)

Utgivare

Nylands förbund

Rapporten är utarbetad av

Nylands förbund

Seriens namn och nummer

Nylands förbunds publikationer B 63

Utgivningsdatum

1/2021

ISBN

978-952-448-553-1

ISSN

2341-8893

Språk

finska

Sidor

18

Sammanfattning

Arbetsprogrammet jämte programmet för deltagande och bedömning i anslutning till Nylandsprogrammet 2022–2025 innehåller referensramen för utarbetandet av landskapsprogrammet och dess huvudsakliga innehåll, en beskrivning av konsekvensbedömningen, tidtabellen och hur beredningen organiseras.

Programmet utarbetas genom att följa såväl lagstiftningen om regionutveckling som Arbets- och näringsministeriets anvisningar och är klart senast i slutet av år 2021. Nylandsprogrammet 2022–2025 är ett sammanfogande program, och i beredningen uppmärksammas de viktigaste utvecklingslinjerna och strategierna både på internationell och EU-nivå; såsom också på nationell, landskaps- och kommunal nivå. Programmet bereds i samarbete med de viktigaste utvecklingsaktörerna i Nyland, såsom utbildnings- och forskningsanstalter, organisationer och föreningar.

Nylandsprogrammet 2022–2025 utarbetas så att den innehåller beskrivningar av verksamhetsmiljön, identifieringar av de viktigaste aktörerna och de europeiska referensområdena jämte observationer av långsiktiga framtida utvecklingsprocesser. Programmets mål hänför sig preliminärt till välfärd, ekonomi och konkurrenskraft samt miljö och samhällsstruktur och under utarbetningsprocessens gång ges dessa en noggrannare definition i samråd med delaktiga. Programmet kommer att genomföras med hjälp av olika finansieringsprogram och genomförandet följs upp med mätare för verkkningsfullhet, som definieras mera detaljerat i programmet.

Landskapsprogrammets miljökonsekvenser utvärderas och könsperspektivet uppmärksammas i en miljöbeskrivning som utarbetas samtidigt med programmet. Det är möjligt för allmänheten att till Nylands förbunds byrå ge respons om programmet och miljöbeskrivningen under hela beredningsprocessens gång. Ytterligare upplysningar om beredningen av Nylandsprogrammet 2022–2025 ges av sakkunnig Rosa Tuomi och om miljöbeskrivningen av miljösakkunnig Tanja Lamminmäki.

Nyckelord

Landskapsprogram, Nylandsprogrammet, regionutveckling, Nyland

Övriga uppgifter

Publikationen finns i pdf-version på vår webbplats www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

1. Maakuntaohjelman viitekehys

Maakuntaohjelmien rakenne määritellään alueiden kehittämisestä annetulla asetuksella (356/2014 10 §). Maakuntaohjelma laaditaan neljäksi vuodeksi. Se valmistellaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Alueiden kehittämistä ja rakennerahastoja koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan parhaillaan ja uusien lakien on tarkoitus tulla voimaan keväällä 2021.

Maakuntaohjelma valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti. Tavoitteena on alueen elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen sekä hallitusohjelman mukaisesti ilmastomuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Kestävä kehitys ja digitalisaatio ovat poikkileikkaavia teemoja. Maakuntaohjelmassa kuvataan, kuinka painopisteitä toteutetaan alueen lähtökohdista.

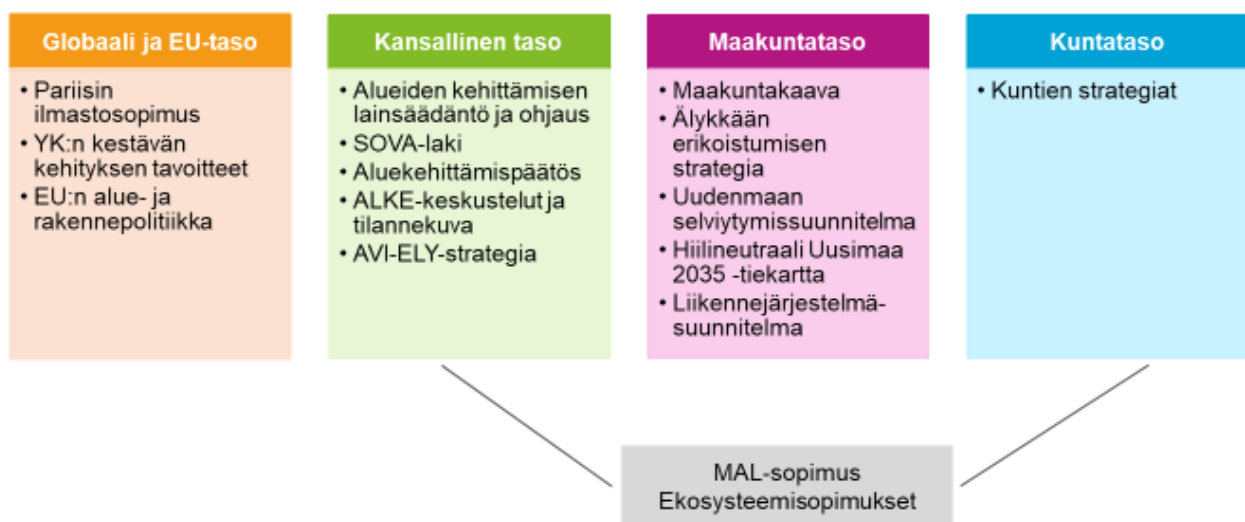
Valtakunnalliset aluekehittämisen painopisteet kaudelle 2020–2023 ovat:

1. Ilmastomuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
2. Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet
3. Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen
4. Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
5. Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä koko maailman, kansallisen, maakunta- ja kuntatason ohjelmat ja linjaukset. Yleismaailmallisia linjauksia ovat Pariisin ilmastopöytäkirja ja YK:n kestävä kehitys tavoitteet. Maakuntaohjelma myös sovittaa yhteen kansallisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteita ja toimenpiteitä.

Kansallisella tasolla maakuntien ja valtion välistä vuoropuhelua käydään vuosittaisissa aluekehittämisen keskusteluissa, joita täydentävät maakunnittaiset aluekehittämisen tilannekuvat. Jatkossa aluekehittämisen keskustelut toimivat myös maakuntaohjelmien toimeenpanon keskustelun foorumina, kun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman laatimisesta luovutaan. Huomioitavia ovat myös aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteinen strategia, maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus sekä valtion ja yliopistokaupunkien väliset ekosysteemisopimukset.

Maakunnan tasolla Uudenmaan kehittämistä linjaavat maakuntaohjelma ja aluerakenteen osalta maakuntakaava. Lähes koko maakunnan alueen kattava Uusimaa-kaava 2050 hyväksyttiin syksyllä 2020. Alueen kehittämistä täydentävät muut asiakirjat. Tutkimus- ja innovaatiotyötä tukeva Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategia on päivitetty keväällä 2020. Keskeisiä ovat myös Uudenmaan alueellinen selviytymissuunnitelma 2020–2023, johon on koottu koronaepidemian taloudellisia vaikutuksia sekä tarvittavia jälleenrakennuksen toimenpiteitä, sekä maakunnan ilmastotavoitteen toteuttamista jäsentävä Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartta. Liikennejärjestelmän kehittämistarpeita luotaava liikennejärjestelmäsuunnitelma on parhaillaan valmisteltavana ja se valmistuu vuoden 2021 aikana. Myös Uudenmaan kuntien strategiat vaikuttavat ohjelman sisältöön. Maakuntaohjelma on kokoava ”ohjelmien ohjelma”, jonka valmistelussa huomioidaan nämä asiakirjat ja niiden yhteensopivuus.

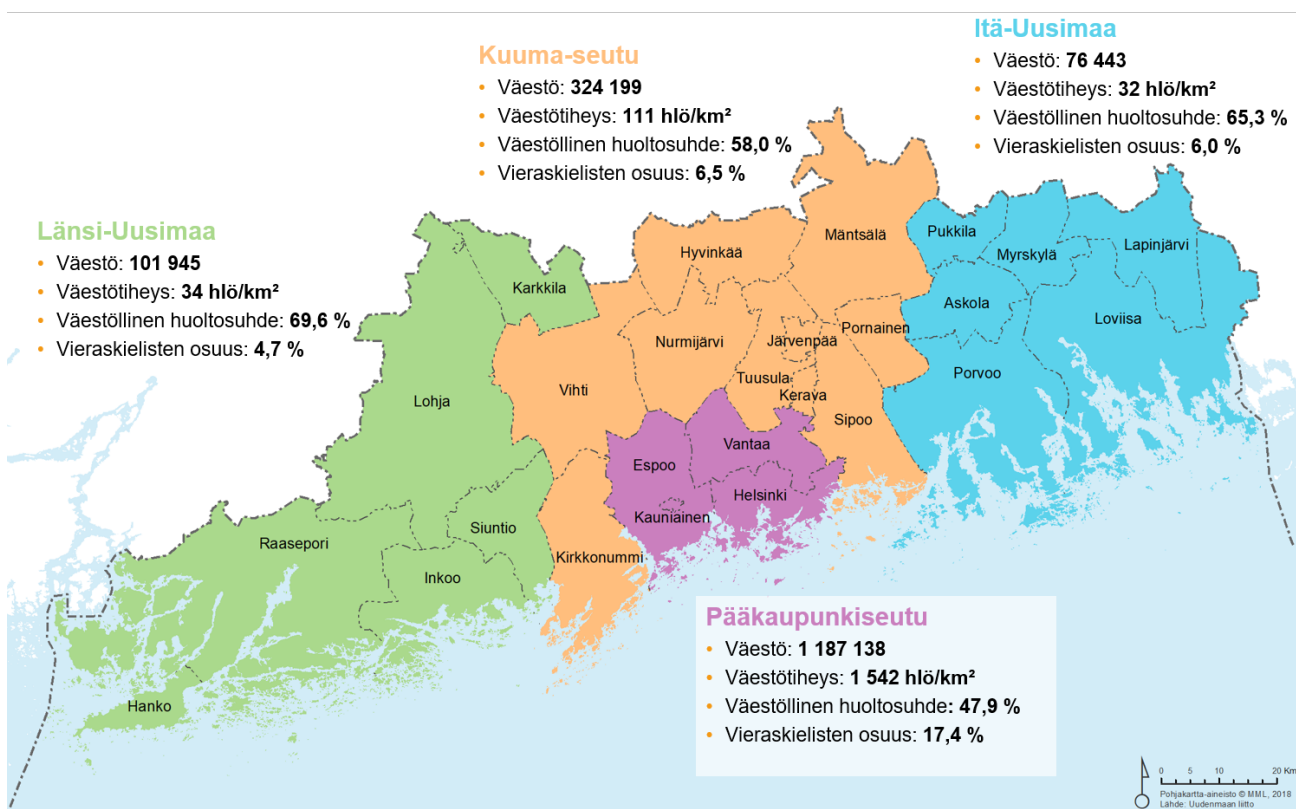

Kuva 1. Maakuntaohjelmaan vaikuttavat keskeisimmät asiakirjat, lait ja sopimukset

2. Uusimaa-ohjelman 2022-2025 sisältö

2.1 Toimintaympäristö

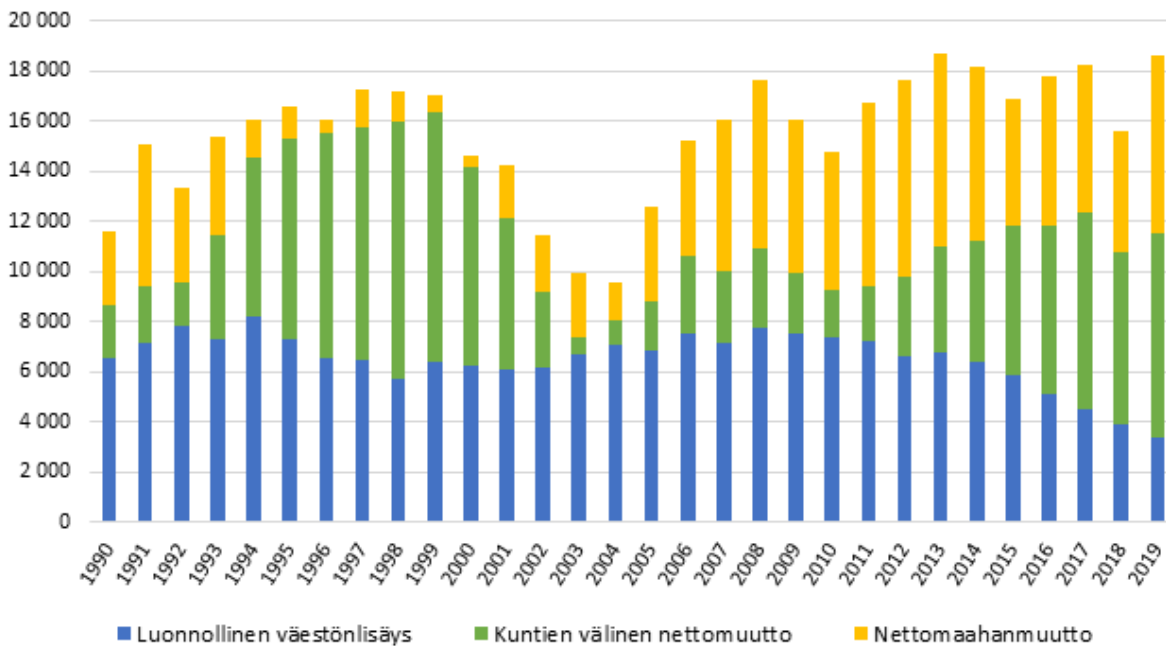
Uudellamaalla asuu yli 1,7 miljoonaa ihmistä, mikä on noin kolmannes koko maan väestöstä. Maakunta jakaantuu neljään seutuun ja 26 kuntaan, joista kolmetoista on kaupunkeja. Viisitoista kuntaa on kaksikielisiä.

Kuva 2. Uudenmaan kunnat ja seudut

Uudenmaan väestö on kasvanut jo pitkään nopeammin kuin muualla maassa. Muuttovoiton ansiosta kasvun ennustetaan jatkuvan myös tulevaisuudessa. Väestönkasvussa maahanmuutolla on ollut viime vuosina yhä suurempi osuus. Myös Uudellemaalle muualta Suomesta muuttavista yhä useampi on maahanmuuttajataustainen. Tällä hetkellä kaikista Suomen vieraskielisistä 56 prosenttia asuu maakunnassa.

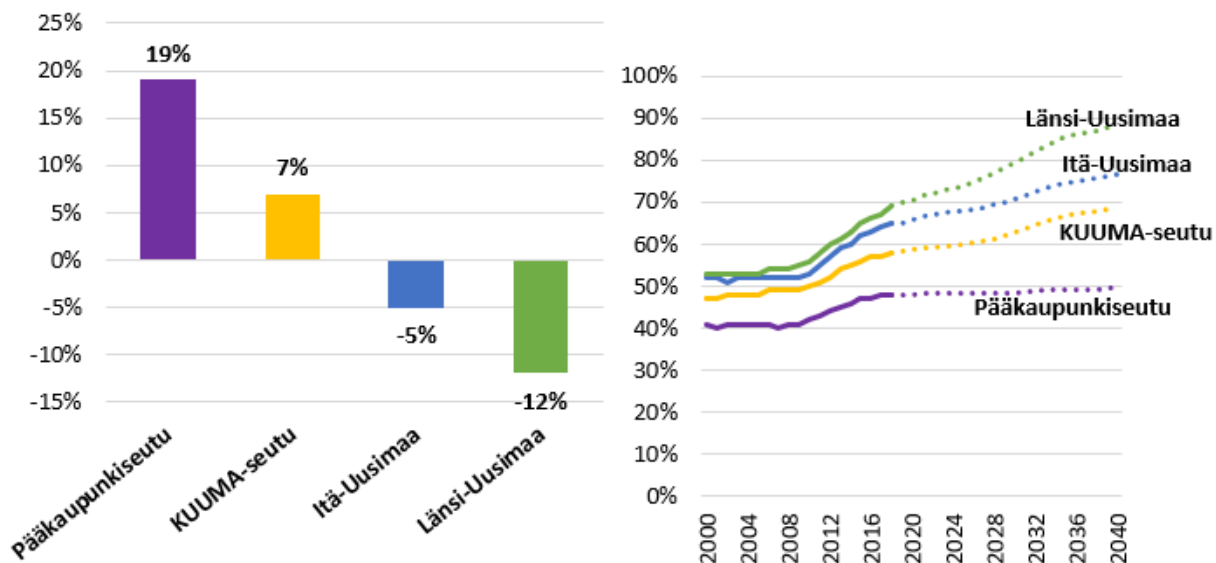
Uudenmaan väestömuutos osatekijöittäin 1990-2020

Kuva 3. Uudenmaan väestömuutos (Lähde: Tilastokeskus).

Uudenmaan väestönkasvu ei ole kuitenkaan jakautunut tasaisesti maakunnan sisällä, vaan se on keskittynyt vahvasti pääkaupunkiseudulle ja KUUMA-seudun kuntiin. Itä-Uudellamaalla väestönkasvu on ollut viime vuosina maltillista ja Länsi-Uudellamaalla kääntynyt jopa laskuun. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan väestönkasvu keskittyy myös tulevaisuudessa Helsingin seudun kuntiin. Samaan aikaan väestön ennakoitaan edelleen vähenevän maakunnan reuna-alueilla.

Uudenmaan väestön ikärakenne on muun Suomen tapaan selvästi vanhentunut viime vuosina. Tällä hetkellä maakunnan väestöllinen huoltosuhde on 52 prosenttia ja joka viides uusmaalainen on yli 65-vuotias. Huolestuttavin tilanne on Länsi- ja Itä-Uudellamaalla, joissa huoltosuhde on kohonnut selvästi koko maan keskiarvon yläpuolella. Selvästi paras tilanne on pääkaupunkiseudulla, jossa etenkin nuoriin aikuisiin painottuva muuttovoitto on hillinnyt huoltosuhteen nousua.

Kuva 4. Uudenmaan seutujen väestömuutos (%) vuoteen 2040 ja väestöllinen huoltosuhde 2000–2040. (Lähde: Tilastokeskus).

Uusimaa on Suomen elinkeinoelämän keskittymä. Maakunnassa sijaitsee kolmannes maan työpaikoista ja syntyy kaksi viidesosaa bruttokansantuotteesta. Uudenmaan elinkeinoelämälle on tunnusomaista vahva kansainvälisyys, palveluvaltaisuus ja yritysten vientivetoisuus. Koko Suomen viennin arvosta Uudenmaan osuus on noin kolmannes. Kaikista maan suuryrityksistä yli puolet sijaitsee maakunnassa. Myös Suomessa toimivasta ulkomaalaistaustaisesta yritystoiminnasta yli puolet on keskittynyt Uudellemaalle. Maakunnan talouden elinvoimaisuutta vahvistavat väestön korkea koulutustaso, keskimääräistä nuorempi yrityskanta sekä suuri startup-yritysten määrä. Lisäksi Uudenmaan vahvuuksia ovat osaamisintensiivisten palveluiden suuri osuus sekä elinkeinorakenteen monipuolisuus.

Tulevan maakuntaohjelman valmistelua leimaa vahvasti koronavirusepidemia. Uudellamaalla on ollut määrällisesti paljon sairastuneita ja epidemian vaikutukset talouteen ja työmarkkinoille ovat olleet muuta Suomea kovemmat. Yksi tärkeä ja koronaepidemiasta voimakkaasti kärsinyt elinkeino on matkailu. Esimerkiksi työttömyyden kasvu on ollut Uudellamaalla selvästi Manner-Suomen nopeinta. Kaikista Suomen työttömistä yli kolmannes asuu Uudellamaalla. Vielä vuosikymmenen alussa Uudenmaan työttömien osuus koko maasta oli vain hieman yli viidennes.

Tulevaisuuden toimintaympäristöön Uudellamaalla vaikuttaa toteutuessaan sote-uudistus ja uudet, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä vastaavat hyvinvointialueet, joita on Uudenmaan alueelle suunniteltu tulevan viisi. Tämä poikkeaa muusta maasta, jonne on suunniteltu perustettavan yksi hyvinvointialue per maakunta.

2.2 Uudenmaan keskeiset toimijat ja eurooppalaiset vertailualueet

Korkeakoulutus, tiede ja tutkimus ovat Uudellamaalla vahvasti edustettuina. Korkeakouluista Uudellamaalla sijaitsee neljä yliopistoa ja seitsemän ammattikorkeakoulua. Alueellisia kehitysyhtiöitä Uudellamaalla ovat Novago Yrityskehitys Oy, Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Keuke Oy ja Posintra Oy. Muita keskeisiä kehittämistoimijoita ovat Forum Virium Helsinki, Helsinki Business Hub

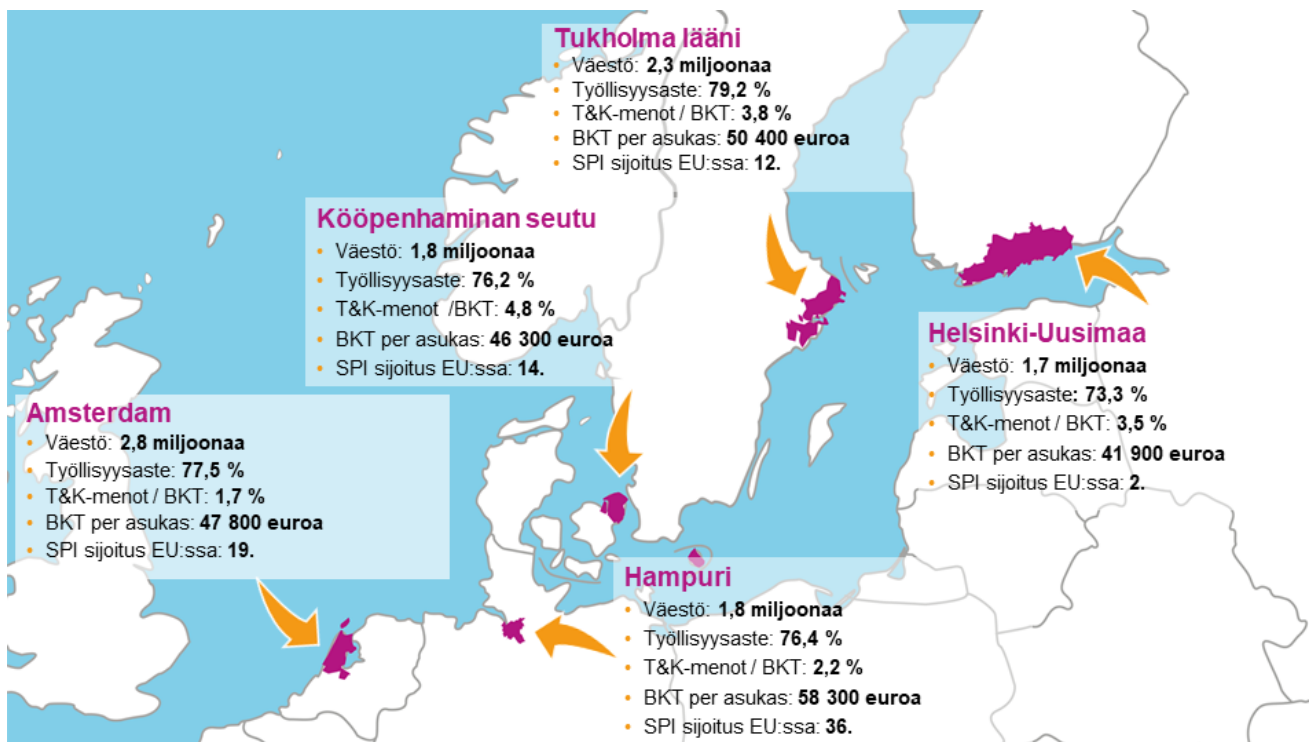
HBH ja Teknologiakeskus Techvilla. Lisäksi Uudellamaalla toimii useita valtion tutkimuslaitoksia, kuten Teknologian tutkimuskeskus VTT, Luonnonvarakeskus Luke ja Suomen ympäristökeskus SYKE. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimijoina nämä ovat kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden lisäksi maakuntaohjelman toimenpiteiden keskeisiä toteuttajia.

Kuva 5. Uudenmaan korkeakoulut ja kehitysyhtiöt

Uusimaa on kiistatta Suomen taloudellinen veturi. Uusimaa on Euroopan ja koko maailmankin kärjessä monissa kansainvälisissä vertailuissa, joissa on mitattu hyvinvointiin, kilpailukykyyn sekä osaamispotentiaaliin ja innovointiin liittyviä ominaisuuksia. Esimerkiksi kansainvälisten investointien kohteena Uusimaa on tunnustettu Euroopan parhaaksi keskikokoiseksi maakunnaksi Financial Timesin selvityksessä vuonna 2018. Euroopan komission sosiaalisen kehityksen vertailussa (SPI-indeksi) Uusimaa sijoittui eurooppalaisista alueista toiseksi vuonna 2020.

Uudenmaan kansainvälisen kehityksen seuraamiseksi on tunnistettu neljä keskikokoista metropolialuetta Euroopasta, joilla on samankaltaiset resurssit ja haasteet kuin Uudellamaalla. Uudenmaan tärkeimmät eurooppalaiset verrokkialueet ovat Tukholman lääni, Tanskan pääkaupunkiseutu, Pohjois-Hollanti (ml. Amsterdam) ja Hampuri.

Kuva 6. Uusimaa, eurooppalaiset vertailualueet ja niiden keskeiset tunnusluvut (Lähde: Eurostat).

2.3 Uudenmaan tulevaisuus

Maakuntaohjelman valmistelussa hyödynnetään vuonna 2020 tehtyä neljän maakunnan ohjelmien vertaisarviointia ja sen suosituksia. Mukana vertaisarvioinnissa oli Hämeen, Kymenlaakson, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen liitot. Vuosina 2018–2021 voimassa oleva Uusimaa-ohjelma 2.0 on arvioinnin mukaan laaja ja kattava ja kansainvälisen toimintaympäristön hyvin huomioiva. Kehittämisehdotuksena suositellaan tulevan ohjelman kiinnittämistä paremmin ennakkointiin ja tulevaisuustyöhön. Lisäksi kumppanit, joiden kanssa ohjelmaa toteutetaan, tuodaan uudessa ohjelmassa entistä paremmin näkyviin.

Maakuntaohjelmalle luodaan pohjaa myös tulevaisuuden ennakkoinnilla. Maakuntaliiton lakisääteinen tehtävä on sovittaa yhteen alueella tehtävää ennakkointityötä. Ennakoinnin tarkoituksena on toimintaympäristön muutoksen hahmottaminen ja epävarmaan tulevaisuuteen varautuminen.

Osana ennakkointityötä Uudenmaan liitto on julkaissut alkuvuodesta 2021 Uudenmaan tulevaisuuskirja – Polkuja vuoteen 2050 -nimisen kirjan, jossa eri alojen asiantuntijat pohtivat Uudenmaan tulevaisuutta pitkällä aikavälillä. Kirjan näkökulmat koskevat muun muassa hyvinvointia, taloutta, ympäristöä, kansainvälistä yhteistyötä, osaamista ja kaupunkikehitystä.

Lisäksi Uudenmaan liitto toteuttaa helmikuun 2021 loppuun mennessä skenaariotyön yhteistyössä maakunnan eri toimijoiden kanssa. Skenaariotyössä hahmotetaan Uudenmaan vaihtoehtoisia tulevaisuuksia vuonna 2050. Tavoitteena on konkretisoida tulevaisuuden ilmiöitä ja kehityskulkuja pitkällä aikavälillä skenaarioiden muodossa. Skenaariot ja mahdolliset tulevaisuuden näkymät huomioidaan maakuntaohjelmassa ja niiden perusteella tehdään linjauksia siitä, mihin suuntaan kehitystä halutaan ohjata.

2.4 Ohjelman tavoitteet

Ohjelman tavoitteet ovat työohjelmassa vielä yleisellä tasolla, niitä tarkennetaan osallisten kanssa yhdessä ohjelman valmisteluvaiheessa. Ohjelman yleisenä tavoitteena on alueen elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen. Kehittyvän teknologian ja digitalisaation mahdollisuudet huomioidaan kaikissa painopisteissä, samoin kuin verkostojen ja sektorirajat ylittävän, monialaisen yhteistyön kehittäminen.

Ohjelman tavoitteet koskevat alustavasti seuraavia teemoja:

- **Onnellisten Uusimaa**

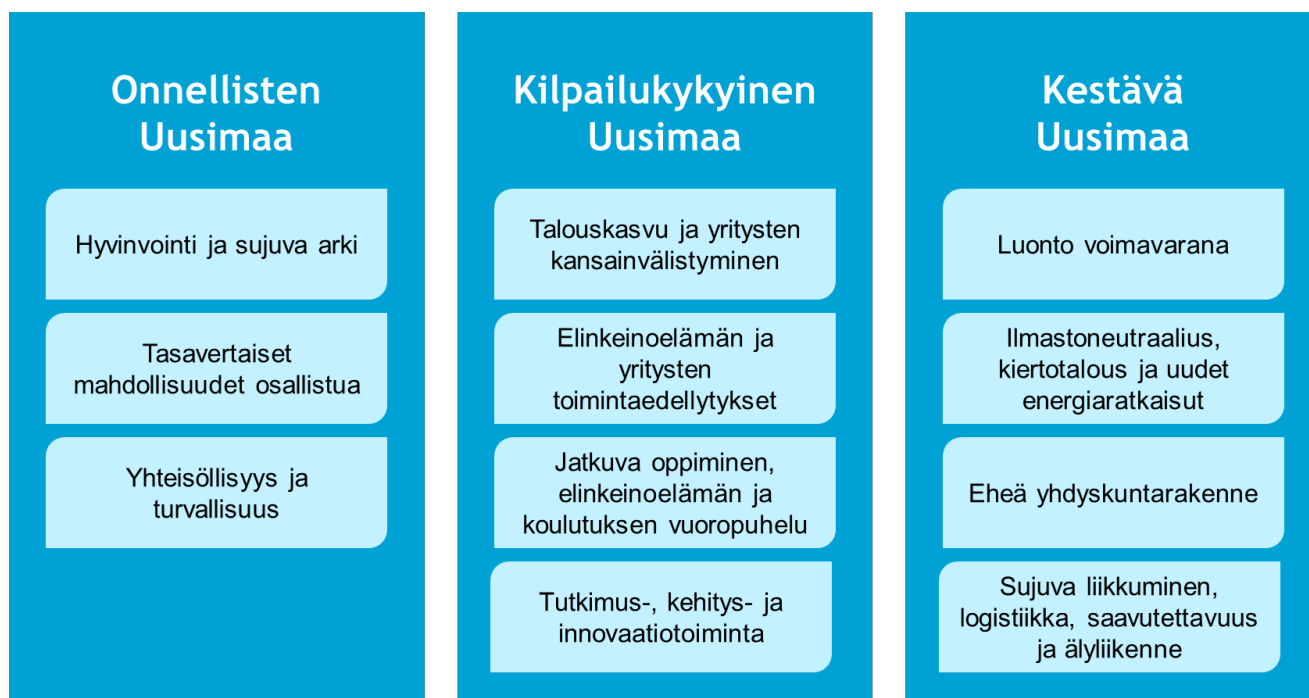
Tämän painopisteen tavoitteet keskittyvät ihmisten hyvinvointiin ja sujuvaan arkeen. Painopisteen alla käsitellään myös väestöllisiä kysymyksiä, kuten maahanmuuttoa ja eri-ikäisten asemaa yhteiskunnassa. Tavoitteena on myös osallisuuden edistäminen sekä turvallisuuden vahvistaminen.

- **Kilpailukykyinen Uusimaa**

Tämän painopisteen tavoitteena on Uudenmaan kasvun ja taloudellisen menestyksen kehittäminen kansainvälisillä markkinoilla. Elinkeinoelämän ja yritysten toimintaedellytyksiä kehitetään ja kansainvälistymisen mahdollisuuksia tuetaan. Osaavan työvoiman saatavuutta edistetään mm. elinkeinoelämän tarpeita ennakoimalla ja koulutuksen sekä elinkeinoelämän vuoropuhelua kehittämällä. Korkeakoulutusta ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa tuetaan.

- **Kestävä Uusimaa**

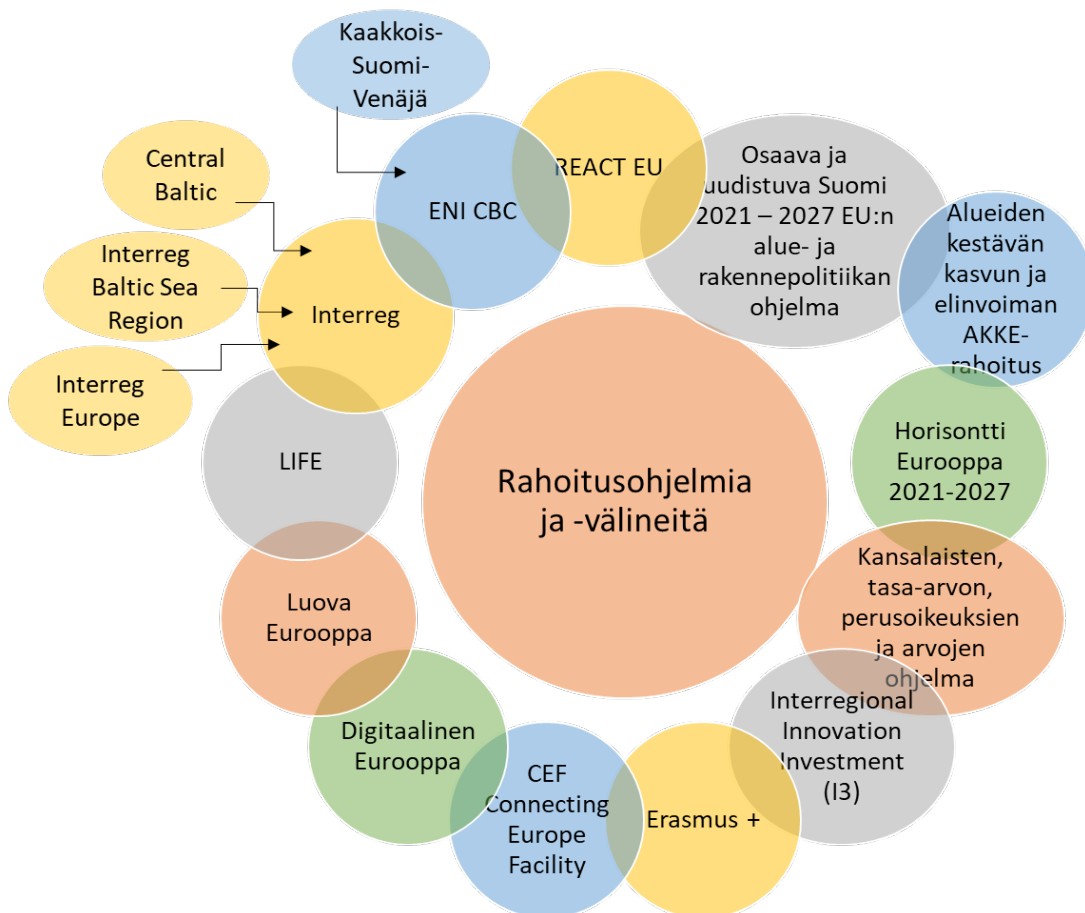
Tämän painopisteen alla käsitellään luontoa voimavarana, ilmastoneutraaliuden tavoitetta, kiertotaloutta ja uusia energiaratkaisuja. Painopisteessä huomioidaan myös yhdyskuntarakenteen kehitys, asuminen, palveluiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Tavoitteena on myös liikkumisen sujuvoittaminen, logistiikan ratkaisujen ja saavutettavuuden kehittäminen ja älyliikenteen mahdollisuuksien edistäminen.

Kuva 7. Alustavia teemoja ja tavoitteita

2.5 Ohjelman toteuttaminen ja seuranta

Ohjelman toimenpiteet ovat sellaisia, joihin voidaan maakunnan tasolla ja käytettävissä olevilla resursseilla vaikuttaa. Ohjelmaa toteutetaan mm. hankkeiden kautta. Hankkeita rahoitetaan erilaisilla rahoitusohjelmilla, joista tärkeimmät on esitetty kuvassa 8. Rahoitusohjelmien osalta pyritään mahdollisuuksien mukaan seuraamaan mistä, minkä verran ja mihin tavoitteisiin hankerahoitusta on saatu.

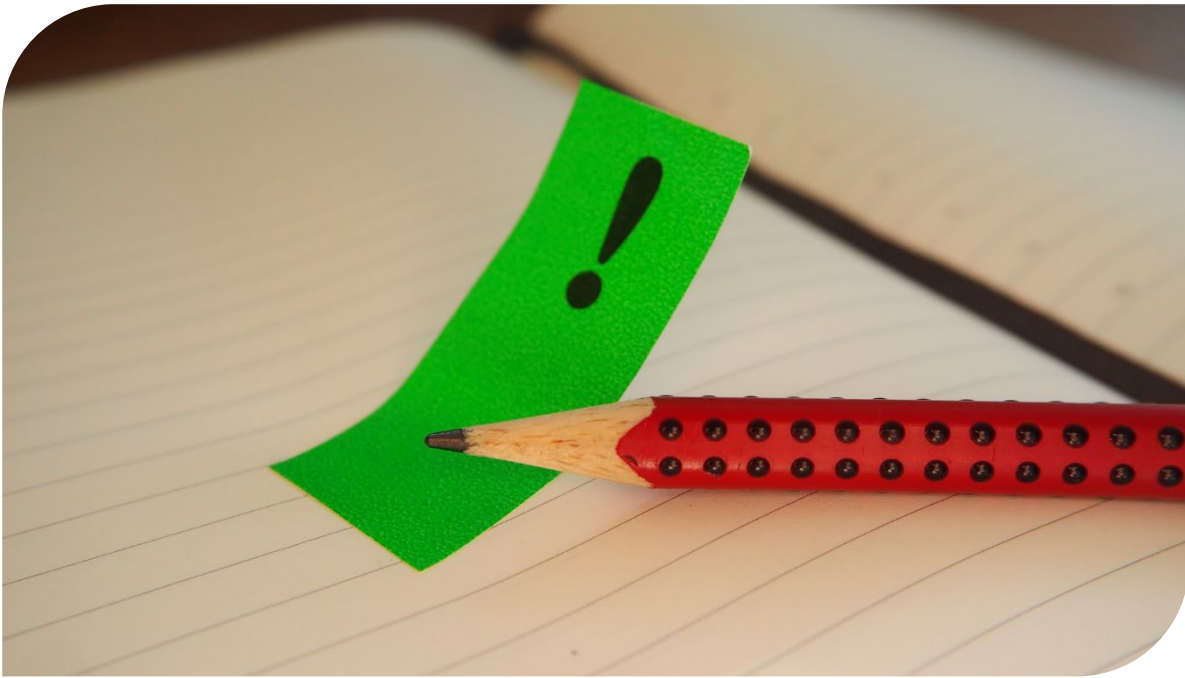

Kuva 8. Mahdollisia rahoitusohjelmia Uusimaa-ohjelman toteuttamiseen

Ohjelmaa täydentävät ja pitävät ajan tasalla vuosittaiset maakunnan ja valtion välillä käytävät aluekehittämisen keskustelut ja aluekehittämisen tilannekuva.

Tavoitteiden toteutumista seurataan erikseen valituilla vaikuttavuusmittareilla. Mittareilla kuvataan kattavasti ja selkeästi maakunnan ja sen toimintaympäristön kehitystä. Tarkastelunäkökulmia ovat muun muassa talous, kilpailukyky, työmarkkinatilanne, väestönkehitys ja hyvinvointi sekä vähähiilinen talous ja ympäristön kestävä kehitys.

Maakuntaohjelman tavoitteiden toteuttaminen vaatii myös edunvalvontatyötä kansallisella tasolla. Tätä tehdään mm. eri yhteistyöverkostojen, -suhteiden ja Helsingin ja Uudenmaan kansanedustajien neuvottelukunnan (KENK) kautta.

3. Vuorovaikutus, osallistuminen ja viestintä

Maakuntaohjelmaa tehdään koko maakuntaa varten. Uudenmaan liitolle on tärkeää, että valmistelussa on mukana maakuntaohjelman keskeiset osalliset. Näitä tahoja ovat muun muassa kunnat, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, toisen asteen koulutuksen järjestäjät, kehitysyhtiöt, työmarkkinaosapuolet ja elinkeinoelämän järjestöt sekä kolmannen sektorin toimijat.

Ohjelmaa valmistellaan yhteistyössä myös maakunnan yhteistyöryhmän sekä Uudenmaan liiton, Uudenmaan ELY-keskuksen ja TE-toimiston yhteisen SILTA-ryhmän kanssa. Ohjelmaa esitellään ja työstetään sen eri vaiheissa maakuntahallituksessa ja maakuntavaltuustossa sekä erilaisissa tapaamisissa osallisten kanssa. Keskeinen yhteistyön kanava on Uudenmaan liiton asiantuntijaryhmät, joissa on kuntien ja muiden organisaatioiden edustajia. Valmistelun aikana keskustellaan ja vaihdetaan kokemuksia myös muiden maakuntien liittojen kanssa työn etenemisestä eri maakunnissa. Koronavirusepidemian takia varaudutaan pitämään kaikki tilaisuudet etäyhteyksillä ja käyttämään apuna siihen soveltuvia sähköisiä työkaluja.

Ohjelman valmistelun vaiheista, sisällöstä, luonnosten nähtävillä olosta ja osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan ilmoituksilla ja kuulutuksilla, sekä Uudenmaan liiton verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla. Ohjelmasta ja ympäristöselostuksesta voi antaa palautetta koko ohjelman laadinnan ajan Uudenmaan liitolle. Viestinnän toimenpiteet on tarkemmin eritelty erillisessä viestintäsuunnitelmassa.

Uusimaa-ohjelman luonnos ja ympäristöselostus ovat nähtävillä syksyllä 2021 vähintään 30 päivän ajan, jolloin kaikilla kiinnostuneilla on mahdollisuus tutustua niihin ja esittää mielipiteensä. Ohjelmasta ja ympäristöselostuksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta, muilta tahoilta ja viranomaisilta sekä muilta maakunnilta siltä osin, kun maakuntaohjelman vaikutukset ulottuvat maakunnan rajojen ulkopuolelle. Ohjelman hyväksymisestä tiedotetaan hallintolain edellyttämällä tavalla.

4. Vaikutusten arviointi

Maakuntaohjelmasta tehdään SOVA-lain (laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, 200/2005) mukainen ympäristöarviointi. Maakunnan liitto selvittää ja arvioi maakuntaohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja laatii ympäristöselostuksen. Ympäristöselostus laaditaan tiiviinä osana muuta valmistelua ennen ohjelman hyväksymistä. Selvitettäviä asioita ovat muun muassa vaikutus ihmisiin, luontoon, rakennettuun ympäristöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen. Arvioinnin avulla pyritään varmistamaan yhteensopivuus ohjelman ympäristötavoitteiden ja kestävän kehityksen periaatteiden kanssa.

Vaikutusten arviointia tehdään Uudenmaan liiton asiantuntijoiden johdolla. Uudenmaan liitto järjestää keväällä 2021 viranomaisneuvottelun viranomaisten kuulemiseksi. Ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus asetetaan nähtäville syksyllä 2021. Maakuntaohjelma ja ympäristöselostus julkaistaan sähköisessä muodossa.

Ympäristövaikutusten lisäksi ohjelman valmistelussa huomioidaan myös sukupuolinäkökulma eli se, miten ohjelma koskee naisia ja miehiä. Viranomaisten tulee tasa-arvolain (609/1986) mukaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolinäkökulman huomioimisella voidaan parantaa ohjelman vaikuttavuutta, kun toimia voidaan suunnata koko väestölle. Tasa-arvo-osaamisen hyödyntäminen tukee osaltaan valmistelua ja päätöksentekoa.

5. Aikataulu ja valmistelun organisointi

Maakuntaohjelman pohjaksi tehtävä skenaariotyö valmistuu helmikuun 2021 loppuun mennessä. Varsinaisen ohjelman laatiminen käynnistetään alkuvuodesta 2021.

Ohjelmaa valmistellaan yhteistyössä osallisten ja maakunnan yhteistyöryhmän kanssa. Valmistelun etenemistä esitellään maakuntahallitukselle työn eri vaiheissa. Luonnos ohjelman tavoitteista esitellään maakuntavaltuustolle toukokuussa 2021. Ohjelman luonnos ja ympäristöselostus asetetaan nähtäville syksyllä 2021. Ohjelma viedään maakuntahallituksen käsittelyyn marras- tai joulukuussa 2021 ja valtuuston hyväksyttäväksi joulukuussa 2021.

Maakuntaohjelman 2022-2025 laatimisesta ja vaikutusten arvioinnista vastaa Uudenmaan liitto. Ohjelmatyötä varten perustetaan työryhmä ja Uudenmaan liiton ja Uudenmaan ELY-keskuksen johdosta koostuva ohjausryhmä. Uudenmaan liiton johtoryhmää ja henkilöstöä informoidaan säännöllisesti ohjelmatyön etenemisestä.

Tehtävät / Aikataulu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Skenaariotyö												
Viestintä												
Vaikutusten arviointi												
Vuorovaikutus- ja osallistumistilaisuudet												
Työohjelma ja ohjelman kuuluttaminen												
Ohjelman visio, pääteemat ja rakenne												
Ohjelman sisällön tarkentaminen												
Maakunnan yhteistyöryhmä ja -sihteeristö, jatkuva käsittely												
Nähtävillä olo ja lausunnot												
Maakuntahallitus												
Maakuntavaltuusto												

Kuva 9. Uusimaa-ohjelman 2022–2025 ja vaikutusten arvioinnin alustava aikataulu

5.1 Ohjelman valmistelun organisointi

Ohjausryhmä: koostuu Uudenmaan liiton sekä Uudenmaan ELY-keskuksen johdosta, nimetään erikseen.

Työryhmä:

- Outi Ervasti
- Rosa Tuomi
- Johannes Herala
- Julia Jokelin
- Ulla-Mari Karhu
- Jouni Suominen

Ympäristöselostus ja vaikutusten arviointi:

- Tanja Lamminmäki
- Ari Lainevuori

Viestintä:

- Satu Salo-Jouppila

Lisäksi hyödynnetään muiden Uudenmaan liiton asiantuntijoiden osaamista mahdollisuuksien mukaan.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi